Dette bør være med i besvarelsen til oppgave 2

Descartes

- Rasjonalisme
- Metoden
- Metodisk tvil (4 stadier)
- Cogito-argumentet
- Gudsbeviset
- Gud som garantist for en ytre verden
- Primære/sekundære egenskaper

Hume

- Empirisme
- Inntrykk/forestillinger (enkle sammensatte)
- Faktakunnskap og begrepskunnskap
- Skepsis til absolutt sikker viten: argumentene mot kausalitet og substans
- Hva kan vi da vite: Common sense; antropologi; psykologi (assosiasjonsprinsipper)

Kant

- Kopernikanske vendingen
- Analytisk/syntetisk (forholdet mellom begreper som inngår i en påstand)
- A priori/ a posteriori (påstandens forhold til empirisk erfaring)
- Analytisk a priori; syntetisk a posteriori; syntetisk a priori
- Tingen slik den framtrer for meg vs. tingen i seg selv
- Syntetisk a priori: anskuelsesformer & forstandskategorier
- Kritikk av Humes skepsis til kausalitet og substans (ting/objekt)

En mulig tolkning av oppgaven er som følger: "Kan vi være sikre på at den fysiske verden faktisk er slik den fremstår for vår bevissthet?"

Descartes og Hume forsøker begge å finne svar på om ting/objekter faktisk eksisterer utenfor deres bevissthet. Vi kan tenke oss at de stiller spørsmålet som følger: "hvordan kan jeg vite at det finnes ting/objekter 'utenfor' min bevissthet?". De ender opp med svært forskjellige svar: Descartes som rasjonalist og Hume som empirist (vær bevisst forskjellen i utgangspunkt).

Kant vil med sin kopernikanske vending vise at spørsmålet ikke kan stilles slik Descartes og Hume forsøker. Vi kan tenke oss Kants alternativ: "hvordan må ting være/fremstå for at vi skal kunne erfare dem?" Med dette vil han vise at vår strukturering av verden/tingen ikke kan være et element ved tingen selv (se skille mellom tingen *i seg selv* og tingen *slik den framtrer for meg*).

Lykke til!

Per-Erling Movik